

Dobry člověk ještě žije a je tu i pro vás – Vladka Hermanová Beranová

Chcete-li poznat příjemně hyperaktivní padesátku s širokým záběrem a ještě širším srdcem, nezbyvá než udělat si výlet do Varnsdorfu nebo se zúčastnit některé události, ve které se vás Vladka ujme, ať už vás zná léta nebo půl hodiny. Je prostě taková. Ujímá se dětí, lidí, psů a možná i dalších bytostí, o kterých prozatím nevím. Podílela se na výchově šesti dětí, přičemž její vlastní byly dvě. A to nemluví o tom, že i v zaměstnání dělá to, co má ráda a má ráda to, co dělá.

Sedíme na verandě jedné horské chaty, všude kolem nás se volně pohybují vodící psi, kteří zrovna nemají kromě psích her nic na práci. Na trávníku se povalují opalovači a na lavičkách v chládku klábosí u něčeho dobrého lidé se zrakovým handicapem anebo i bez něj. Slunce pálí, ale my s Vladkou přemýšlíme, jak co nejradostněji trávit letošního Silvestra a Nový rok 2020. A také sníme o Vánocích bílých, a moc si přejeme, aby lidi kolem nás i za hranicemi naší bubliny měli dostatek lásky i obživy. Aby bylo co nejméně strádajících a co nejvíc těch, kterým se říká dobrý člověk...

...

Vladko, znám tě z různých míst Česka, vždycky jsi tam, kde se něco děje a u čeho jsou nevidomí. Kde vlastně žiješ?

...

Celý život žiju ve Varnsdorfu. Výjimku tvoří vesnice Studánka, kde jsme si kdysi s manželem pořídili domek a dvě děti. Taky jsem tam našla skvělou kamarádku, která měla tři potomky. Poté co onemocněla rakovinou, jsem jí slíbila, že až tu nebude, pomůžu se o její děti postarat. Když zemřela, byli všichni tři v pubertě. Jejich tatínek je finančně zajišťoval, vařil a co bylo praktického potřeba – třídní schůzky, lékaři, výběr školy a povolání, tak na to jsem tu byla já. Všechny narozeniny, Vánoce, rodinné oslavy jsme začali slavit společně se všemi dětmi. Ty už jsou teď dospělé, nejmladší Maruška je tady dokonce se mnou. Je dobré, když pozná, že nemusíme žít jenom pro sebe a můžeme být leckde užiteční.

...

Tak tohle vypadá úplně idylicky, zbývá dodat: a žili spolu až do smrti. Je to pořád ta rodinná idylka, jako když jsi žila na Studánce?

...

Ne, idylické to vždycky nebylo. Krátce po smrti mé kamarádky jsem se rozvedla a odstěhovala se do Varnsdorfu a za dětmi dojížděla, jak jen to šlo. Auto jsem neměla, a tak to někdy bylo opravdu těžké. Dělal jsem, co bylo potřeba a co bylo nutné. Po nějaké době jsem se seznámila s mužem, který vychovával desetiletého syna, a takhle jsem si pořídila další dítě, nejmladší. Teď už mám i dvě vnučky a třetí na cestě. Je nás tolik, že se málokdy můžeme sejít všichni najednou. Pořád jsme ale semknutí, pořád si telefonujeme, navštěvujeme se a trávíme spolu volný čas i svátky. Nedělám rozdíl mezi vlastními a přivlastněnými, jsme prostě rodina. A dokonce mám někdy pocit, že mi ty přivlastněné nějak víc rozumí, rychleji poznají, když jsem přetažená nebo když mě něco trápí. Poslední tři roky musím věnovat více péče své dvaadevadesátileté mamince. Letos se stav zhoršil a už ji nemůžu nechávat samotnou. Když potřebuju, řeknu někomu z dětí, a zatím se nestalo, že by mě nechaly ve štýchu.

...

Říkala jsi, že chodíš ráda do práce. Co vlastně děláš, když se o někoho zrovna nestaráš?

...

Třicet pět let pracuji v Továrně obráběcích strojů (TOS) ve Varnsdorfu. Prošla jsem tam několika odděleními, poslední roky pracuji v oddělení prodeje náhradních dílů. Mám zkušenosti s účetnictvím, mluvím německy, rusky a bídně anglicky. Do práce chodím ráda a baví mě to. Když byly děti ještě ve škole, jezdila jsem po práci za nimi nebo jsme se scházely u mě ve Varnsdorfu, kde od rozvodu bydlím s mamkou v rodném domě. Ono nejde jen o to děti obstarat, ale to nejdůležitější je, mluvit s nimi, obejmout, vyslechnout, poradit. A to je vlastně takhle pořád. Jsme velká rodina. Mám dvě starší sestry, které mají také děti i vnoučata, a všichni chodí k nám za babičkou, mojí mamkou. Někdy mám pocit, že náš dům je zájezdní hostinec nebo penzion, pořád u nás někdo je. Ale já mám všechny ty příbuzné a lidi vůbec moc ráda, miluji jejich společnost, proto mi to nevadí. Soukromí mám vlastně až později večer, kdy uložím mamku. Jsem zvyklá chodit spát po půlnoci, stačí mi to.

...

Posledních pár let věnuješ svůj čas také zrakově znevýhodněným. Jak jsi se seznámila se svým prvním nevidomým?

...

Ve Varnsdorfu jsem často potkávala nevidomého muže s vodící fenou. Vždycky jsem měla hroznou chuť toho pejška pomazlit, pokecat s oběma, ale netroufala jsem si. Bylo mi hloupé se zeptat nevidomého chlápka, jestli se můžu pomazlit s jeho psem. Osud tomu chtěl a jednou se stalo, že někdo zlomyslně otevřel kotce psů mého přítele, který v tu dobu choval anglické buldoky. Dva z těch psů utekli dolů do města a zrovna zkřížili trasu tomu nevidomému člověku, kterého jsem potkávala. Napadli jeho vodící fenu a strašně ji zřídili, než přijeli policajti a než se lidem podařilo je zpacifikovat. Fenka to přežila, ale byla dlouho v rekonvalescenci. V tu dobu byl její majitel úplně sám, potřeboval pomoc, ale když jsem mu ji nabídla, zprvu to zásadně odmítal. Paradoxně utěšoval víc on mě než já jeho. To se stalo asi před deseti lety, a já se tímto způsobem dostala poprvé do kontaktu s nevidomým člověkem a jeho potrhaným, pozašivaným pejskem. Bylo to fakt drama. A i když se fenka uzdravovala, nikdo nevěděl, jestli po tom šoku bude schopná vodit. Fenka se ale ze všeho dostala a jako zázrakem vodila.

A o několik měsíců později mi volali, že chtějí spolu jet na rekondici pořádanou Sjednocenou organizací nevidomých a slabozrakých, a že potřebují lidského průvodce, protože to je podmínka, aby se nevidomý mohl rekondice zúčastnit. Okamžitě jsem souhlasila, a tak jsem se dostala mezi nevidomé a poznala jejich zvyky, možnosti, povahy, talenty, schopnosti i neschopnosti. Postupně jsem se naučila, jak vodit, jak provázet, jaké informace jsou důležité, jak zacházet s osobními věcmi nevidomého člověka, dávat je na určité místo, nezapomínat zavírat dveře od skříněk, prostě spoustu věcí, o kterých jsem neměla tušení.

A kupodivu to po menších karambolech fungovalo a hlavně – pochopila jsem, že mohu pomáhat v oblasti, kterou jsem před tím nepoznala. A tak stále někam jezdím, ať je to SONS nebo třeba i subjekty, které dělají psí rekondice, jezdím i se spolkem Život jde dál, který vznikl tady u nás ve Varnsdorfu, ačkoliv jsou tu jen dva nevidomí. Jedu tam, kde mě potřebují. Dělat společnost nevidomým přátelům mi dodává energii i smysl

...

Umíš si představit svou dovolenou bez toho, že bys někomu dělala asistentku nebo průvodkyni?

...

To víš, že jezdím i jinam. Musím přece brousit pilu nebo dobíjet baterky. Jednou za čas jezdím s kamarádkou na dovolenou nebo prodloužené víkendové pobyty. Nic neřešíme, leda to, jakým krémem se namažu a jestli se budu opalovat na bříše nebo na zádech. Celoročně chodím cvičit jógu anebo posilovat. Vracím se vždy obnovená a zase plná síly pokračovat v čemkoliv.

...

Hodně vydáváš, protože svět je plný lidí, kteří něco potřebují. Co za to dostáváš? Od koho bereš, když si se sebou nevíš rady? Nebo se ti nic takového nestává?

...

Byla jsem jako dítě starších rodičů vychovaná k maximální samostatnosti. Když mi bylo patnáct, šli naši do důchodu a těžko bych čekala, že budou mít náladu a pochopení pro moje bolístky. Jenže, jako každý, mám občas období, kdy se nedaří a všechno jako by šlo proti mně. Ano, mám partnera, mám kamarádku, které můžu říct všechno, ale nejčastěji si to odbrečím někde o samotě, pak stačí sebemenší spouštěč – sentimentální film nebo zprávy o týraných zvířatech. Docela to uleví, ale ani brečet se nedá pořád nebo delší dobu. Zatím se mi osvědčily dva recepty – nemyslet na minulost, protože co jsem nenapravila, už nenapravím. Druhá možnost je zavolat nevidomým kamarádům, jít s nimi na kafe nebo na pivo a rozvíjet plány a nápady na další akce, protože život jde dál, jak zní i název našeho spolku. Prostě, koukám před sebe a těším se na dobrá setkání.

...

Vladko, napadlo tě někdy zapojit se do některé oficiální dobrovolnické práce?

...

Jo, právě mě to napadá. Zjistila jsem, že existuje aplikace Be my eyes, kam může nevidomý zavolat, když zabloudí nebo se mu něco ztratí, prostě, když je v nesnázích. A jako z udělání jsem si rozbila mobil a teď mám nový, mnohem chytřejší, než jsem já. Budu tady na tom pobytu ještě pár dní, a tak se snažím sehnat někoho, kdo mi tu aplikaci stáhne a pomůže mi, abych se do téhle služby zapojila. Určitě by mě to bavilo, budu užitečná a nebude mě to stát moc času.

...

Je fajn, že máš ještě nějaký volný čas. Jaké máš koníčky?

...

Už jsem říkala, že si ráda udělám čas na cvičení, miluji psy a právě si budu pořizovat štěňátko baseta, protože mi odešla moje stará společnice Cecilka. Moc ráda chodím do divadla, když je příležitost, třeba i do Prahy nebo do Liberce. Jenže si všechno musím uspořádat, naplánovat. Když to neudělám, nestíhám. Ještě jsem skoro zapoměla, že v obci Studánka, kde jsem kdysi bydlela, jsme před dvaceti lety založili občanské sdružení SOS Studánka, jehož jsem předseda. Aktivita sdružení byla určena pro naše tehdejší děti, které neměly na vesnici žádné kulturní vyžití, a dnes nám vlastně už roste třetí

generace. Schází se nás na akce kolem padesáti a někdy i kolem stovky – děti, rodiče i někteří prarodiče. Je to moc fajn.

...

Jak vnímáš, že je u nás spousta subjektů, které se věnují nevidomým? Nebylo by lépe je zahnat pod společnou střechu?

...

Myslím, že takhle je to dobré, protože každý ten subjekt má trochu jinou filozofii, i když cílová skupina se liší jen maličko. Někdo je zaměřený víc na výcvik psů, někdo na akce pro skupinu, kde psi jsou jen jako průvodci, jiný má všechno pohromadě a další zase třeba jen dbá na akce pro lidi. Spolek Život jde dál je pro současné držitele psů, pro lidi, kteří třeba zatím o vodícím psu neuvažují anebo pro ty, kteří už psa mít nemohou. A všichni to mezi sebou dobře zvládají a těší se na další setkání. Třeba i na to silvestrovské, o kterém jsme mluvily, anebo jakékoliv další v novém roce.

Delicie Nerková

Jaroslava Novotná, publikováno v časopise Zora 2019